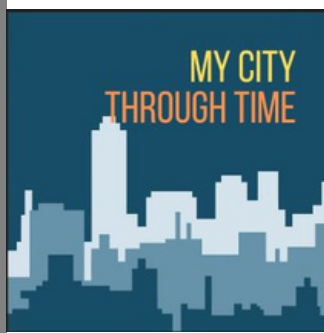
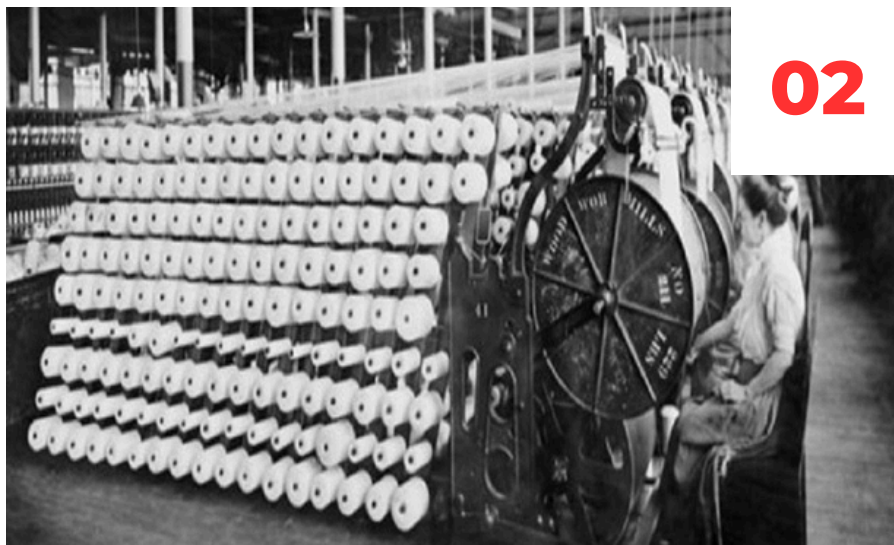


EUROM

MY CITY THROUGH TIME

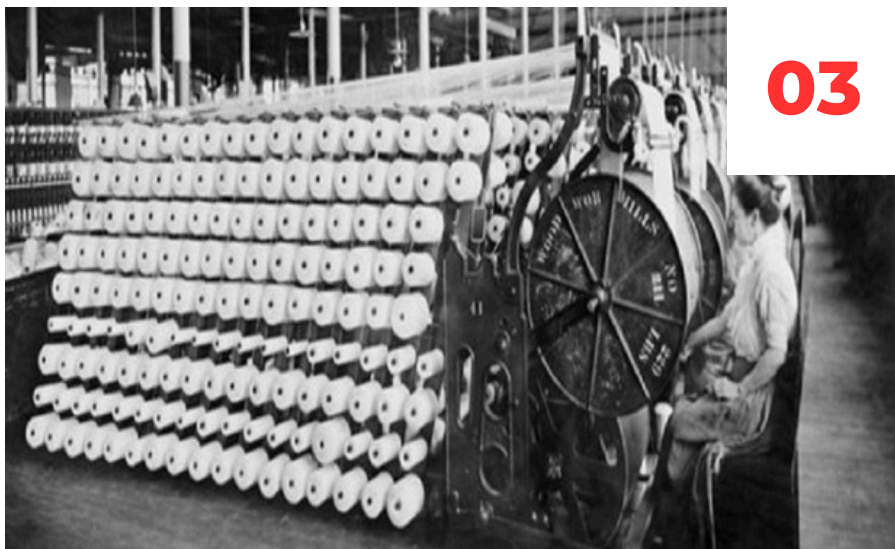


Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union



EL PROJECTE MY CITY THROUGH TIME

El projecte "My City Through Time. Exploring our cities through historic and civic education (MCT)" [La meua ciutat a través del temps. Explorar les nostres ciutats a través de l'educació històrica i cívica] vol contribuir al reconeixement i millora del treball juvenil i les seves pràctiques i reforçar el vincle entre el treball juvenil i l'educació cívica i històrica. El projecte pretén proporcionar als socis i altres organitzacions que treballen amb joves amb noves habilitats, competències, mètodes de treball i materials relacionats amb el treball juvenil i l'educació històrica i cívica. Al mateix temps, a causa del seu enfocament temàtic, el projecte pretén implicar els i les joves en una reflexió sobre la comprensió de les diversitats, la importància del diàleg intercultural, la inclusió i els drets humans. El projecte es desenvolupa a partir de la idea que les ciutats en què vivim no són neutrals, sinó portadores de valors i narratives, i les comuniquen a través d'elements del seu espai públic, com ara monuments, noms de carrers i places, i arquitectura. En explorar críticament les respectives ciutats a través dels mètodes d'educació històrica i cívica, els socis del projecte abordaran diferents temes rellevants per a la joventut d'avui, com l'augment de la radicalització, el nacionalisme i el populisme, qüestions d'igualtat de representació i la difusió d'estereotips i prejudicis entre els i les joves. Per aquesta raó, a través de les activitats i els resultats del projecte, els i les joves seran més capaços d'abordar temes complexos relacionats amb els canvis històrics i socials al segle XX i d'entendre millor l'origen i les causes dels reptes contemporanis, incloent temes com la memòria, la identitat, la representació, la inclusió i la democràcia.



EUROM

L'Observatori Europeu de Memòries és una xarxa transnacional d'institucions i organitzacions dedicades a l'anàlisi i promoció de polítiques públiques de memòria. Pretén reflexionar sobre la història recent de la lluita per la democràcia i la llibertat a Europa, advocant per una pluralitat de memòries i contribuint a una societat més solidària, tolerant i integradora. L'EUROM és dirigit per la Fundació Solidaritat de la Universitat de Barcelona des de 2012. La missió de l'EUROM és abordar els diversos i, de vegades, conflictius records des d'una perspectiva històrica, analitzant-los a través del treball transnacional. El seu treball pretén proporcionar als ciutadans europeus eines per al coneixement crític del present basades en la memòria del passat; contribuir a un major coneixement dels crims contra la humanitat comesos en el passat; augmentar una consciència europea comuna basada en el respecte dels drets humans; involucrar als ciutadans, estudiosos i responsables de la presa de decisions en el desenvolupament de polítiques de memòria; reflexionar sobre les arrels de la discriminació actual basada en el gènere, l'origen, la religió i la classe social des d'una perspectiva històrica per aconseguir una major igualtat. Actualment, la xarxa EUROM té al voltant de cinquanta institucions i és present en més de 20 països, principalment a Europa, però també a Amèrica del Nord i Amèrica del Sud. El tipus de membres de la xarxa és divers, amb organismes institucionals locals i regionals, instal·lacions patrimonials, institucions acadèmiques i de recerca o entitats associatives.

LA HISTÒRIA ENCARNADA

04

Nom del taller

La història encarnada

Objectiu

Reflexionar i detectar diferents formes de marginalització i discriminació a través dels testimonis orals en la nostra societat actuals i la seva vinculació amb el passat per tal de generar diàleg i pensament social crític.

Temps

2 hores

Grup objectiu

Majors de 16 anys

Format

Online

Paraules clau (tema)

història oral, marginalització, discriminació, consciència social



1. Introducció (30 min)

El taller començarà amb una introducció que servirà per acostar als participants al concepte de 'discriminació'. Per fer-ho, se'ls preguntarà primer quines formes de discriminació creuen que existeixen avui en dia i si poden fer una sèrie de classificacions al voltant d'aquestes. La idea és, entre totes, ja sigui a través del xat de la plataforma digital de videotrucada o mitjançant la seva intervenció oral, establir diverses categories que els ajudin a detectar i identificar de quines formes de discriminació són conscients en el present. Una vegada s'hagi fet una petita introducció a la temàtica se'ls preguntarà si poden pensar en situacions de marginalitat o de discriminació històriques, és a dir, d'esdeveniments històrics com poden ser fenòmens migratoris que hagin resultat en onades de persones migrades o guerres o atacs exercits cap a minories ètniques o diversos col·lectius, entre d'altres. Aquesta part introductòria els servirà per començar a establir una relació passat-present i anar agafant consciència històrica i social sobre la qual hauran de treballar al llarg del desenvolupament de l'activitat. L'objectiu principal d'aquesta part és entendre que moltes de les situacions de discriminació que es viuen avui en dia tenen els seus antecedents i perpetracions en el passat i no són fenòmens actuals només, si no que sovint l'estigmatització per una o altra raó entre persones o col·lectius prové de factors històrics i/o polítics i que, tal i com hi ha discriminació, també hi ha en contrast la voluntat de mediació en alguns casos i de lluita davant l'opressió. És important que els i les participants no comencin el taller partint de la idea que totes les persones que poden patir una discriminació esdevenen "víctimes" en un sentit invalidant o incapacitant de la paraula.





2. Desenvolupament de l'activitat (1h)

En aquesta part, el grup general es dividirà en 3 grups que passaran a reunir-se en 'sales' diferents de la plataforma de videotrucada, les quals prèviament l'educador/a haurà creat per tal que els i les participants puguin treballar de forma autònoma durant una estona. A cada grup se l'assignarà l'enllaç a dos vídeos que hauran de visionar juntament amb 3 preguntes-reflexions per realitzar. Els grups hauran de debatre durant l'estona que treballin internament i anotar aquelles qüestions que vagin sortint sobre el visionat dels vídeos per tal que després les comparteixin amb la resta de participants. Finalment, quan cada grup hagi vist les seves dues peces de vídeo i s'hagi treballat sobre les reflexions que els ha generat amb l'ajuda de les preguntes, passaran a la sala comuna de la videotrucada i, de manera breu, presentaran a la resta del grup allò que han vist.



Vídeos i preguntes GRUP 1

vídeo 1: Racism in the housing market' - Faisal, Ghana/Espanya, 20 anys

vídeo 2: Catalan cross-border region

Preguntes-debat:

Al llarg de la història sempre hi ha hagut moviments migratoris, una àmplia majoria dels quals provocats per conflictes bèl·lics que han obligat als habitants d'una zona o d'un país a haver de marxar a l'exili i a convertir-se en refugiats. D'altres persones han hagut de marxar forçadament per situacions de pobresa o de falta de garanties de drets i llibertats, tot havent d'emigrar a d'altres comunitats. Com podem veure en el vídeo 2, famílies senceres van haver de creuar la frontera entre Catalunya i França en condicions molt dures en acabar la Guerra Civil espanyola. En el cas del vídeo d'en Faisal (vídeo 1), ell ens explica que a Ghana també hi ha un conflicte bèl·lic que el va fer perdre el seu pare i que el va fer marxar del seu país per migrar a Espanya.

- A partir d'aquests dos clips, quines diferències i similituds es poden traçar entre ells?
- Creus que tant en la nostra societat actual com en la d'anys enrere les persones que han de marxar dels seus països de manera forçada són objecte de discriminació? Per què? En el cas de la història d'en Faisal, creus que, a més, hi ha una discriminació afegida per motius racistes?
- Reflexioneu sobre els dos vídeos que heu vist i feu un esquema que us serveixi a vosaltres per explicar després a la resta del grup quines qüestions segueixen sent rellevants en la nostra societat i de les quals en parlen els vídeos visionats.



Vídeos i preguntes GRUP 2

vídeo 3: Facing prejudices because of being Roma' - Csaba, Hongria, 16 anys

vídeo 4: Reinhard Florian, superviviente del Samudaripen - Holocausto Gitano' - subtítols Youtube disponibles en anglès

Preguntes-debat:

El Samudaripen o Porrajmos és el nom que rep l'anomenat Holocaust Gitano. Al voltant de mig milió de romanís, marcats amb un triangle marró, van ser exterminats pel règim nazi. Les persones romanís van ser subjectes de persecució, empresonament, treballs forçosos, experiments científics i esterilització. Les lleis que justificaven l'extermini de la població romaní es basaven en els estudis que van desenvolupar els metges racials del règim nazi. Des de l'Institut per a la Investigació de la Higiene Racial es va coordinar una investigació que conclouria que les persones gitanes eren suposadament genèticament "associals", cosa que impedia, pel seu origen ètnic, conèixer a la societat civilitzada, ja que eren donats a la delinqüència i renunciaven a la feina. Aquests científics del règim van convertir les idees ja instal·lades en l'imaginari col·lectiu i intel·lectual europeu en afirmacions sustentades per la ciència. Sota aquestes premisses, es va iniciar la persecució i les primeres esterilitzacions forçades, que es mantindrien fins molt de temps després de la fi de la II Guerra Mundial.

- Després de veure els dos vídeos, creus que el que explica en Csaba és un fet aïllat o forma part d'una discriminació històrica?
- És molt possible que hagueu sentit parlar de l'Holocaust, però sabies que també hi va haver moltes persones romanís i senti que van ser assassinades? Perquè creus que la memòria del poble romaní i senti no sembla haver estat tan important socialment?
- Reflexioneu sobre si la legitimació dels discursos d'odi i la marginalització històrica del poble romaní i senti ha contribuït a que avui en dia gran part de la nostra societat segueixi perpetuant una discriminació i uns estereotips com en el cas de la història d'en Csaba.



Vídeos i preguntes GRUP 3

vídeo 5: Verbally attacked by an anti-gay teacher', Hilga, 16 anys

vídeo 6: Stonewall participant on Facing Riots

Preguntes-debag:

El 28 de juny de 1969 va tenir lloc al bar Stonewall Inn de Nova York la coneguda com a 'revolta Stonewall' que va marcar un abans i un després en la lluita pels drets i llibertats del col·lectiu LGBTQ+ als Estats Units i a la resta del món. La policia de la ciutat va fer una redada al local com havien fet tantes altres vegades abans, amb la intenció de detenir, vexar i agredir a les persones que s'hi trobaven a dins. Aquella nit, però, quan els policies van iniciar un procediment violent cap a les persones del bar, aquestes van mostrar resistència i es van encarar, a diferència d'altres vegades.

- Després d'haver vist els dos clips, creus que hi ha diverses formes de violència que es poden exercir per tal d'acabar generant un rebuig social cap a un grup o col·lectiu? Creus que aquesta violència en algunes ocasions pot generar-ne més?
- Els fets d'Stonewall ens parlen d'un punt d'inflexió dins la lluita del col·lectiu LGBTQ+ que foren molt importants al segle XX, però va ser així gràcies a una resistència no passiva. El 'dia de l'Orgull' es celebra cada 28 de juny en commemoració d'aquests fets, però creus que l'origen reivindicatiu i de resistència ha esdevingut amb el pas del temps una lluita sobre la qual s'han aprofitat empreses i marques, tot capitalitzant una lluita que, ahora, segueix patint marginalització en molts aspectes dins la societat?
- Reflexioneu sobre com la discriminació històrica per una àmplia majoria de la societat cap al col·lectiu LGBTQ+ ha esdevingut dins la nostra societat present el que anomenen una "guerra cultural" en instrumentalitzar políticament els drets i llibertats de les persones que hi formen part.





3. Reflexió final (30 min)

Una vegada tots els participants del grup hagin presentat els seus vídeos, a mode de reflexió final es farà un debat conjunt amb l'esquema de les següents preguntes per tal de fomentar el debat general:

- Després d'haver vist els testimonis orals mostrats i d'haver escoltat a la resta de participants, creieu que les discriminacions que aquests testimonis han viscut són fets aïllats o que són el resultat de fenòmens històrics que han contribuït a normalitzar-les dins la societat? Per què creieu que passa això?
- Com us heu sentit fent aquest taller? És o era quelcom que us preocupa o que en fóssiu conscients?
- Com creieu que ser conscients d'esdeveniments del passat ens ajuda a poder analitzar la societat en la qual vivim i detectar situacions de discriminació?
- No podem canviar el passat, però sí podem entendre i reconèixer esdeveniments i moments històrics que ens donen eines per entendre la nostra societat actual per tal de no ser agents actius en les discriminacions del present. Com li explicaries l'activitat realitzada a una altra persona de la teva edat? Per què creus que t'ha servit?



Materials necessaris

- Plataforma digital de videotrucada
- Ordinadors amb accés a internet

Habilitats

- Entendre la importància dels testimonis orals i de les fonts orals
- Conscienciació sobre casos de discriminació i la seva perpetuació al llarg de la història.
- Capacitat de reflexionar i treballar en equip.
- Despertar la curiositat de reflexió històrica i la importància entre el vincle passat-present.

Consells i trucs

- Consells i tres recomana crear 3 sales diferents dins la plataforma digital de videotrucada per tal que les discussions en grup es puguin fer de manera separada.
- Es recomana prèviament haver treballat sobre algunes qüestions històriques o deixar que els participants puguin cercar informació amb els seus dispositius amb ajuda dels educadors.
- Es pot consultar la ruta sobre la Transició a Barcelona per nodrir-se d'aspectes històrics de caire social com les lluites de col·lectius i la ruta de Barcelona sobre el Barraquisme per veure un exemple de problemes de discriminació social de la immigració a Barcelona.

Informació addicional

- [Stories That Move](#)
- [European Network Remembrance and Solidarity](#)
- [European Roma: Lives beyond Stereotypes \(Open access\)](#)
- [Subaltern Memories. The LGBTQ+ struggles in Europe](#)
- [My City Through Time, Barcelona ENG](#)
- [My City Through Time, Barcelona CAT](#)
- [My City through Time, Workshops Toolkit ENG](#)

AUTOR:

Lorena Maeso Blanco (EUROM)

A LA PRÒPIA PELL

12

Nom del taller

A la pròpia pell

Objectiu

Reflexionar sobre el passat de la organització popular i obrera per a facilitar el diàleg amb la reflexió crítica i l'autoanàlisi de les posicions socials del present i dels futurs desitjables.

Temps

3 hores

Grup objectiu

Majors de 16 anys

Format

Persona

Paraules clau

resistència, revolució, organització social, classe popular, classe obrera



1. Introducció (10 min)

Posant-se a la pell de diferents personatges es reflexionarà sobre qüestions com la situació i la veu de classe obrera i popular, la organització social i les formes de resistència. El teatre és un recurs artístic molt interessant per a l'exploració crítica i empàtica de diferents rols. A través d'aquesta metodologia s'aprofundirà en el coneixement de posicions socials i rols destacats en la Revolució Social ocorreguda a Barcelona a l'inici de la Guerra Civil Espanyola (1936-1939). Es tracta d'una fita històrica clau en la capacitat d'organització obrera i popular a la que ens aproparem representant-ne diferents papers històrics. Posteriorment aquests es contrastaran amb el present de la realitat social viscuda pels i les joves. Finalment, exploraran a través del teatre els futurs desitjables de la seva imaginació social.





2. Desenvolupament de l'activitat (2,5 h)

Preparació (10 min)

Es dividiran els i les joves en grups de màxim 6 persones que hauran de representar a partir de l'exploració un escenari o situació de revolució social. Es repartiran entre les persones de cada grup uns rols predefinits que trobareu a continuació amb una breu explicació dels personatges i el seu context (veure personatges).

Primeres escenes: la revolució (45 min)

Es prepararan l'inici d'una situació per a escena i realitzaran una curta representació d'improvització tractant de reproduir el rol que creuen que hauria tingut el seu personatge (al final del document es poden trobar unes opcions de rols, però també es poden dissenyar segons interès). Les representacions es faran per grups davant de la resta. Les Tarjetes Educatives es poden utilitzar per a la selecció i aproximació a un esdeveniment històric específic. Sobre aquestes es realitzarà un debat conjunt sobre les representacions de la revolució i els seus imaginaris, així com dels rols que han assumit.

Guió reflexió:

- Com imaginem la revolució? Amb quins adjectius la describim?
- Què va canviar la revolució en les escenes representades? Quin pes tenia cada un dels rols representats?

Posteriorment, se'ls proposarà preparar dues escenes més, seguides d'un breu debat.



Segones escenes: el present de les joves (45 min)

Es proposarà als grups que representin ara una escena amb rols o personatges assimilables als anteriors. Es tracta que cada persona adapti el rol o personatge de l'escena anterior al paper que considera que juguen en el present, a partir del seu coneixement i reflexió sobre la seva pròpia societat. A partir de la preparació de l'escena inicial, els grups improvisaran davant de la resta.

Ara debatran sobre la representació que han fet de la seva pròpia societat i dels canvis o permanències dels rols inclosos.

Guió reflexió:

- Quins rols socials són rellevants en el present?
- Quines diferències hi ha respecte als del passat de la revolució?
- Com han canviat els rols en la vostra representació del present?

Segones escenes: el present de les joves (45 min)

Es proposarà als grups que representin ara una escena amb rols o personatges assimilables als anteriors. Es tracta que cada persona adapti el rol o personatge de l'escena anterior al paper que considera que juguen en el present, a partir del seu coneixement i reflexió sobre la seva pròpia societat. A partir de la preparació de l'escena inicial, els grups improvisaran davant de la resta. Ara debatran sobre la representació que han fet de la seva pròpia societat i dels canvis o permanències dels rols inclosos.

Guió reflexió:

- Quins rols socials són rellevants en el present?
- Quines diferències hi ha respecte als del passat de la revolució?
- Com han canviat els rols en la vostra representació del present?

Terceres escenes: Quins futurs desitjables són capaces d'imaginar? (45 min)

Finalment, es proposarà la representació d'una tercera escena, ara centrada en els futurs socials desitjables. En base als rols donats, decidiran la seva inclusió (o no) en l'escena, reflexionaran pels grups sobre quines organitzacions socials i rols desitgen per al futur. Es dividiran els rols decidits i representaran una escena d'improvització.





3. Reflexió final (35 min)

Es guiarà un debat general sobre les diverses escenes representades. Es fomentarà el comentari sobre les diferències entre passat i present, així com la pròpia imaginació de cara a futurs desitjables. Es reflexionarà també sobre els rols representats en les escenes, les diferències entre com les ha representat cada grup i la seva evolució.

Guió reflexió:

- Com són els rols que hem representat en la revolució?
- Quins heu representat en el present? Com us l'imagineu en el futur? Quins grups socials considereu rellevants en el present? Quins ho eren en la revolució? Quins voldríeu que fossin rellevants en el futur?
- Quines relacions diferents s'han establert en les dues primeres escenes entre aquests rols socials? Quines relacions voldríeu que s'establissin en el futur?
- Què ens diuen les escenes de les diferències socials de classe? I de gènere?
- Com es donen avui les relacions socials i la seva organització? Creiem que han canviat?
- Voldríem que canviessin alguns aspectes de les relacions socials d'avui en dia? De quina manera?





Algunes opcions de rols: (els noms són ficticis)

1. Maria Dolors i Puigvert

Propietària d'un hotel al centre de Barcelona i accionista del Banc Hispanoamericano. Va néixer a l'Eixample, filla d'una família de la burgesia industrial catalana. Amb el principi de la guerra i davant la organització obrera que començava a expropiar immobles, va marxar a l'exili a Gènova i va deixar abandonats els seus immobles.

2. Vicente de Maldonado

Capità de l'exèrcit sublevat. És fill d'una família de la baixa noblesa de Valladolid. En el marc del cop d'Estat, va triar aixecar-se i dirigir els seus soldats per a prendre la ciutat de Barcelona.

3. Germinal Martínez

Treballador a les calderes d'una fàbrica de Barcelona, és sindicalista a la CNT des dels 15 anys. Va néixer en una família de camperols andalusos molt influïts per les idees anarquistes i des de molt jove es va interessar per la emancipació de la classe obrera. Davant el cop d'Estat, es va unir amb els seus companys i va anar a defensar la ciutat dels soldats.

4. Pilar Saornil

Amb 17 anys, treballa de nuadora en una fàbrica tèxtil de Barcelona. Allí ha conegut unes companyes més grans amb qui discuteix sovint sobre els problemes de la classe obrera, la prostitució, el rol de la dona a la família, etc. Ella és una ferma defensora de l'amor lliure, i amb l'inici de la Revolució s'ha organitzat amb altres dones.

5. Mossèn Josep Alcover

Capellà a una església al centre de la ciutat, està preocupat per la pèrdua de la fe cristiana i l'aparició d'escoles i institucions laiques. Va estudiar al Seminari Conciliar, on hi conserva molts amics, però amb el principi de la guerra i la por a la violència, s'ha amagat amb una família important de Lleida.

6. Amadeu Ventura

Tot i que encara és jove, porta molts anys fent de mestre. Ha treballat en escoles racionalistes, ha donat classes nocturnes als obrers del metall i parla sobre la reproducció a grups de dones a l'Ateneu Popular. També forma part de les Joventuts Llibertàries, amb qui ha estat molt actiu des del cop d'Estat.

Materials necessaris

Papers amb els rols/personatges impresos.

Habilitats

- Treball i diàleg interrelacionat en equip.
- Imaginació històrica.
- Expressió artística i creativitat
- Exploració històrica crítica i empatia històrica

Consells i trucs

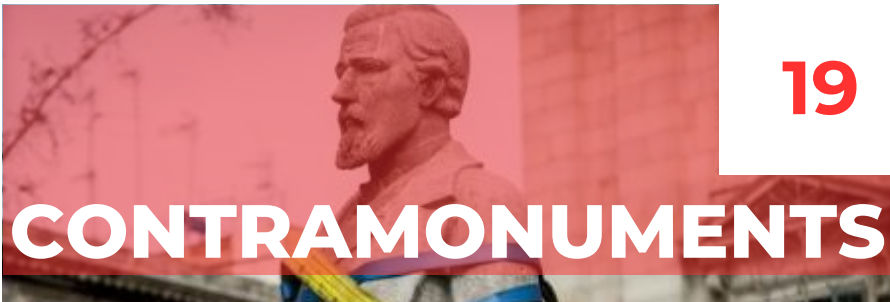
- Recomanem la realització del taller després d'haver realitzat una introducció històrica al context de la revolució a Barcelona (es pot consultar la ruta sobre la Revolució a Barcelona).
- Recomanem l'ús de les Tarjetes Educatives per a repartir les situacions d'escena més fàcilment entre els grups i facilitar-ne la contextualització.
- Recomanem una introducció prèvia a conceptes d'igualtat / desigualtat social i poder.
- Recomanem que les persones de cada grup repeteixin sempre rols similars, per a facilitar la reflexió entre les similituds i les diferències.

Informació adicional

- Ruta revolució Barcelona per a comprendre el context
- Targetes educatives per a nodrir les escenes d'una situació social més complerta.
- [My City Through Time, Barcelona ENG](#)
- [My City Through Time, Barcelona CAT](#)
- [My City through Time, Workshops Toolkit ENG](#)

Autor

Laia Gallego-Villa (EUROM, UAB)



CONTRAMONUMENTS



Nom del taller

Contramonuments



Objectiu

Fomentar la consciència històrica i la intervenció social mitjançant la creació de contramonuments a l'espai públic.



Temps

2 sessions (2 hores i 1 hora, depenent de l'elecció del contramonument)



Grup objectiu

Majors de 12 anys



Format

En persona



Paraules clau

Memòria, resistència, contramonuments, consciència històrica, acció social.



1. Introducció (25 min)

La memòria es construeix a la ciutat a través d'elements de l'espai públic com els noms dels carrers i les places, els monuments o les plaques memorials. Es tracta d'elements que formes part del quotidià de les persones habitants de la ciutat i que contribueixen a la construcció de relats i identitats col·lectius.

Sovint però les memòries oficials s'han centrat en uns individus concrets, uns subjectes determinats o unes capes de la població, deixant-ne fora d'altres i generant silencis en torn aquests. Per exemple, per al cas de Barcelona, molts són els elements memorials deixats per la Dictadura Franquista a la ciutat, en record dels seus combatents, els seus màrtirs, destacats generals o polítics, però en canvi hi ha pocs elements memorials centrats en les resistències a la Dictadura, i dins aquests mateixos, uns són més visibles que d'altres. O en el cas del colonialisme, la ciutat compta amb molts monuments, noms de carrer, edificis i plaques en honor als comerciants d'esclaus i homes de negocis que se'n van beneficiar, però gairebé inexistents aquells que dignifiquin la memòria de les persones oprimides i esclavitzades pel sistema colonial. Per a introduir l'activitat, es realitzarà una breu introducció als conceptes de resistència i opressió, així com a la temàtica o element històric que es vulgui tractar.

Posteriorment, es farà pensar a les participants en 3 exemples de memorialització del seu entorn que exclogui a una part de la població, o que reproduïxi alguna opressió social del passat. Això servirà per debatre i ubicar les joves en la importància de la memòria. Finalment, s'explicarà la idea de l'activitat respecte a la realització d'un contramonument i se'n posaran exemples.





2. Activitat principal

a: Investigació i disseny (40 min)

Depenent de la envergadura del grup general, es formaran equips per a treballar amb major agilitat.

En aquests grups, es seleccionarà tres situacions de resistència o opressió específic sobre el que es treballarà. Es realitzarà una investigació històrica al voltant, per tal d'apropar-se al que va passar, als subjectes i individus implicats i a la vinculació amb el present de l'opressió o resistència seleccionada.

Una vegada realitzada la investigació per grups, es posaran en comú i es realitzarà una pluja d'idees de les possibilitats d'intervenció a l'espai (contramonument) per a les 3 opcions, a partir del qual s'esbossaran les propostes.

Posteriorment, es debatran les propostes i es seleccionaran les més viables (1 o més, segons el número de persones del grup general).

b: Elaboració del contramonument (1 h)

En aquesta fase es realitzarà la preparació del contramonument a partir dels materials disponibles. El contramonument pot tractar-se d'un element material o bé una acció performàtica. Elements materials poden ser murals, plaques, escultures o monuments o instal·lacions artístiques. Performances contramonumentals a l'espai públic poden ser accions amb dansa, teatre, música, recitals, etc.

c: Instal·lació / presentació del contramonument (30 minuts - 1 h)

En una segona fase de l'activitat, es realitzarà el desplaçament a l'espai públic seleccionat, on s'instal·larà el contramonument, en cas de ser material, o bé es presentarà, en cas de ser performàtic. En paral·lel es realitzarà una documentació de l'activitat, que servirà per a la reflexió final.





3. Reflexió (30 min)

Es guiarà per acabar l'activitat una reflexió sobre l'experiència i el potencial impacte de la intervenció. Es conduirà un debat sobre l'impacte d'aquest tipus d'accions i es valorarà el contramonument/s seleccionat, així com sobre la importància de recordar i commemorar els esdeveniments del passat, amb especial èmfasi en els subjectes oblidats i silenciats.



Materials necessaris

Ordinador i accés a bibliografia i internet per a la investigació. Paper, colors, pintura, fustes, escaiola, guix, etc.

Habilitats

investigació treball en equip creativitat expressió artística consciència històrica acció social.

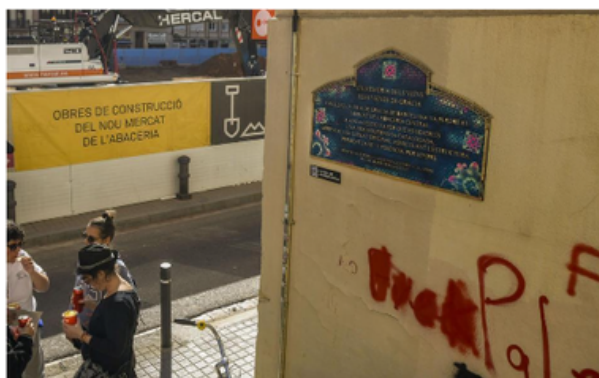
Consells i trucs

- Fomenta la comunicació i la col·laboració entre els membres de l'equip.
- Aprofita els recursos disponibles a l'entorn per a la creació del contramonument.
- Documenta l'activitat adequadament per a la seva difusió i impacte.

Exemples



Murals anticolonials al mur que separa Gaza d'Israel.



Instal·lació d'una placa en defensa i record de la lluita veïnal (Barcelona).



Performance anticolonial de dansa (Barcelona)



Monument popular a les víctimes del 3 de març (Vitoria-Gasteiz)

Informació adicional

- [Monuments anticolonials, Daniela Ortiz](#)
- [Iconoclasme i antimonuments](#)
- [Monumentos Incómodos](#)
- [Memory and counter-memory](#)
- [Subverting the Historical Narrative: The Future of the Counter-Monument](#)
- [My City Through Time, Barcelona ENG](#)
- [My City Through Time, Barcelona CAT](#)
- [My City through Time, Workshops Toolkit ENG](#)

Autor

Laia Gallego-Villa (EUROM, UAB)

FEM VISIBLE L'INVISIBLE: CREACIÓ ARTÍSTICA I CONSCIENCIACIÓ

26

Nom del taller

Fem visible l'invisible: Creació artística i conscienciació

Objectiu

Fomentar la consciència històrica i social mitjançant la creació d'obres o productes artístics en línia que abordin temes de marginalització, racisme i colonialitat.

Temps

2,5 hores

Grup objectiu

Majors de 12 anys

Format

online

Paraules clau

Memòria, absència, silencis, marginalització, colonialitat, expressió artística.



1. Introducció (25 min)

Sovint, les versions oficials de la memòria o bé les memòries hegemòniques omplen els llocs públics amb monuments, plaques i commemoracions que destaquen determinades narratives i personalitats, deixant en l'oblit d'altres subjectes que van arrossegar històries de marginalitat, racisme o colonialitat.

Els silencis en la memòria poden reflectir i perpetuar les desigualtats i injustícies del passat, i també poden influir en la percepció que tenim del present i en la construcció de futures narratives. Això és especialment rellevant en contextos on hi ha hagut dictadures, colonització o altres formes d'opressió, ja que les veus dels oprimits sovint s'han silenciats o esborrat dels relats globals i de la memòria dels vencedors.

És essencial reconèixer i abordar aquests silencis, ja que permet obrir espais per a la reflexió crítica, la justícia històrica i la inclusió i comprensió de les vides de subjectes històrics diversos. A través de la creació de productes artístics en format virtual, podem desafiar les versions unívocals de la història i expressar les històries dels subjectes ignorats o oblidats. Així, contribuïm a una comprensió més completa i justa del passat i del present, i obrim camí a futures narratives que reflecteixin la diversitat i la complexitat de les experiències humanes.

El taller s'iniciarà amb una presentació de la importància de l'expressió artística per a "Fer visible l'invisible", per a treballar la consciència i la implicació històrica i social dels joves. Posteriorment, es tractaran breument els conceptes de marginalització, racisme i colonialitat, la relació entre aquests conceptes i la seva relació amb la memòria col·lectiva. Finalment, es mostraran exemples d'alguns productes artístics relacionats amb els temes treballats.





2. Pluja d'idees i recerca (40 min)

En primer lloc, es realitzarà una pluja d'idees i debat col·lectiu per a identificar processos de marginalització, racisme i colonialitat en la memòria del seu context geogràfic (ex. Processos de marginalització històrics de comunitats concretes, colonialisme exercit per la seva societat sobre un altre territori, processos històrics d'exclusió social i racisme sobre comunitats i subjectes determinats, etc.).

Seguidament, es formaran equips en base a la selecció d'alguns d'aquest processos històrics, conformats per l'interès dels participants. S'iniciarà doncs una breu recerca sobre els processos, situacions o contextos concrets que vulguin abordar, per tal de conèixer-los millor i emmarcar el posterior producte artístic.

Finalment, cada grup realitzarà un brainstorming sobre idees de cara a realitzar productes artístics sobre les temàtiques investigades. A partir d'aquest treball col·lectiu, els participants elaboraran propostes artístiques (individualment o en grups reduïts).



3. Desenvolupament del Producte Artístic (1 hora)

En aquesta fase, les participants crearan individualment o en grups petits els productes artístics, amb l'assessorament i suport dels facilitadors durant el procés de creació. Per a la creació de productes artístics, es poden incloure peces sonores, audiovisuals, visuals o escrites, realitzades a través d'eines digitals com edició de so, dibuix digital, edició de vídeo, o escriptura creativa.

Finalment, prepararan el producte final per a poder-lo compartir (pujant-lo a plataformes de compartició online, entre d'altres). Preparació per a la presentació i difusió de les obres artístiques.





4. Presentació dels Productes Artístics (30 min)

Es procedirà a la presentació de les obres artístiques creades per les participants, a través d'una plataforma pissarra o galeria col·laborativa digital (es pot utilitzar [Canva](#) o [Miro](#)).

A través d'una plataforma de videotrucada les participants compartiran les impressions sobre els seus productes, n'explicaran els conceptes i missatges expressats.



5. Reflexió Final (30 min)

Per a tancar l'activitat, es realitzarà una reflexió col·lectiva final sobre el procés de creació i l'impacte dels productes artístics en la consciència social. S'expressaran els aprenentatges obtinguts a través de la investigació i l'experiència de plasmar d'una forma personal i artística els coneixements i les impressions sobre aquestes memòries invisibilitzades, així com les sensacions experimentades en conèixer els productes artístics dels seus companys i companyes.

S'obrirà un debat sobre la importància de l'art com a mitjà per a expressar punts de vista i generar canvi social; sobre les possibilitats de "fer visible l'invisible".

Finalment, s'avaluarà l'activitat i es realitzarà una recollida del feedback dels i les participants.



Materials necessaris

Ordinadors amb accés a internet, plataforma digital de videotrucada (es recomana [Jitsi](#)), recursos en línia per a la investigació (articles, vídeos, etc.), eines digitals de creació artística (com a software d'edició de vídeo, àudio, dibuix digital, o processadors de text), plataformes de pissarra col·laborativa digital (es recomana [Canva](#) o [Miro](#)).

Habilitats

- Investigació
- Creativitat
- Expressió artística
- Consciència històrica
- Acció social
- Treball en equip

Consells i trucs

- Fomenta la col·laboració i la comunicació entre els membres de l'equip, malgrat ser en línia.
- Aprofita les eines digitals disponibles per a la creació d'obres artístiques innovadores i impactants.
- Anima les participants a explorar temes personals i connectar-los amb les qüestions més àmplies de la memòria de la marginalització, racisme i colonialitat.

Exemples



Visibilizing Labour, Sarah Nafisa Shahid



Rap "Somos Sur", Ana Tijoux Feat Shadia Mansour

عن شورك كان سمع حد يبدع لك ماه متحاني

بيه الي مؤمن و امحد واسلاً ماه نصراني

Si alguien escucha

tus estribillos

te contesta desesperado,

porque emana fe en la lucha,

unidad,

y porque no es nasrani.

Poema de Ahmed Mahmud Uld Omar, poeta i activista saharauí

Videoart "Reparación - 12 de Octubre", Daniela Ortiz

Informació adicional

- [Art and oppression Initiative](#)
- [Intersectional justice movement building through ancestral arts](#)
- [What is Decolonial Aesthesis? Art and Aesthetics at the Margins](#)
- [Art, Creative Protest and Political Change! \(Roundtable\)](#)
- [Artivismo contra la opresión para transformar la educación](#)
- [My City Through Time, Barcelona ENG](#)
- [My City Through Time, Barcelona CAT](#)
- [My City through Time, Workshops Toolkit ENG](#)

Autor

Laia Gallego-Vila (EUROM, UAB)

GRÀCIES

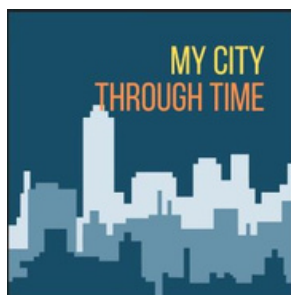
This publication reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.



AUTOR: Laia Gallego-Vila (EUROM, UAB) /
Lorena Maeso Blanco (EUROM)



Toolkit-Designer: Valentino Petričić
petricic.valentino93@gmail.com



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union